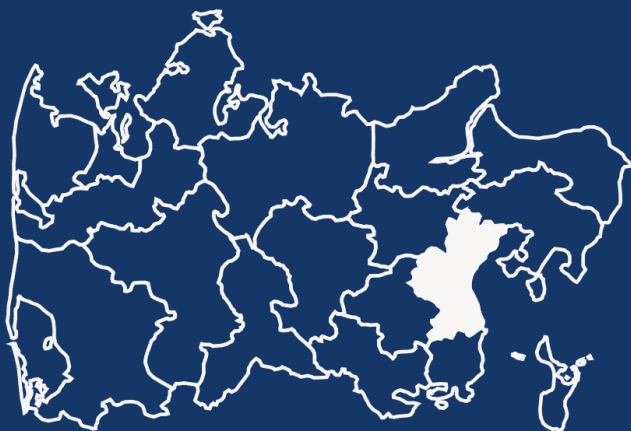

Erhvervsudvikling i Aarhus Kommune

Tendenser, specialisering og vækst

Marts 2025

Indhold

1. Forord og sammenfatning	3
2. Beskæftigelse og specialisering	7
3. Virksomhedsbestand	12
4. Iværksætteri	18
5. Vækstvirksomheder og eksport	28
6. Udvalgte initiativer	32

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

1

Forord og sammenfatning

Forord

Velkommen til den sjette udgave af Kommunerapporten om erhvervsudviklingen i Midtjylland. Rapporten giver et opdateret indblik i erhvervslivet i de 19 midtjyske kommuner og belyser de muligheder og udfordringer, der præger udviklingen.

Erhvervshus Midtjylland hjælper erhvervslivet med at skabe vækst og udvikling. For at kunne gøre dette bedst muligt er det vigtigt, at vi har en opdateret viden om de områder, som har betydning for virksomhedernes udvikling. Kommunerapporterne spiller en vigtig rolle i dette arbejde, da den giver os relevant data, som kan danne grundlag for fremtidige indsatser, der kan understøtte erhvervslivet både lokalt og regionalt.

Som tidligere vil årets kommunerapport indeholde kommenteret erhvervsstatistik. I år adskiller rapporten sig dog ved at indeholde nye indikatorer på iværksætteri - et højaktuelt emne. Der er fokus på de brancher med flest iværksættere, iværksætternes uddannelsesniveau samt andelen af kvindelige iværksættere, hvilket kan være med til at danne grundlag for endnu mere målrettede og tilpassede erhvervsfremmetiltag, som bedre imødekommer de konkrete behov.

Vi sætter stor pris på kommunernes bidrag til rapporten. Deres input er afgørende for at skabe et solidt fundament for videndeling og inspiration på tværs af kommuner. Dette samarbejde kan danne grobund for nye erhvervsstrategier, initiativer og partnerskaber, der styrker det lokale erhvervsliv og udnytter regionens mange potentialer.

Et tæt samarbejde mellem kommunerne, den lokale erhvervsservice og Erhvervshus Midtjylland er afgørende for en effektiv erhvervsfremmeindsats. Kommunerapporten skal fungere som et redskab til at fremme denne indsats og skabe et fælles overblik over regionale og tværkommunale

potentialer samt de mest presserende udfordringer.

I rapporten sammenlignes kommunernes udvikling med Region Midtjylland, resten af landet og en række sammenligningskommuner.

Sammenligningskommunerne er Københavns Kommune, Odense Kommune og Aalborg Kommune.

Vi håber, at rapporten vil inspirere og bidrage til en fortsat stærk erhvervsudvikling i hele Midtjylland.

God læselyst!

Ib Lauritsen

Bestyrelsesformand, Erhvervshus Midtjylland

Helle Berthold Rosenberg

Direktør, Erhvervshus Midtjylland

Sammenfatning – erhvervspræstationer

Tabellen til højre sammenfatter Aarhus Kommunes erhvervspræstationer i 2023 på en række nøgleområder. I tabellen er Aarhus Kommune sammenlignet med hele Region Midtjylland og andre storbykommuner (angivet ved et trafiklys).

Tabellen viser øverst, at Aarhus Kommune i perioden 2018-23 har oplevet en stor jobvækst på næsten 15 pct.

Rapporten viser, at den stærke vækst er fordelt på mange brancher, og at flere faktorer bidrager til jobudviklingen. Aarhus Kommune har relativt mange iværksættere og en høj andel vækstvirksomheder.

Herudover er en væsentlig faktor bag jobvæksten udviklingen blandt de lidt større virksomheder med mere end 50 ansatte. Denne gruppe har stor betydning for den samlede private beskæftigelse og er vokset stærkt i Aarhus Kommune.

Aarhus Kommune har også oplevet en stigning i andelen af eksportvirksomheder, idet stigningen dog er mindre end det regionale gennemsnit. Samtidig ses et betydeligt fald i den samlede eksportværdi fra 2022 til 2023.

	Aarhus Kommune	Region Midtjylland	Sammenligning med andre storbykommuner
 Jobvækst i den private sektor 2018-23	14,9 pct.	8,5 pct.	
 Iværksætterrate	4,0	3,8	
 Treårig overlevelsesrate for nye virksomheder	54,4 pct.	57,3 pct.	
 Andel vækstvirksomheder	16,6 pct.	12,4 pct.	
 Andel eksportvirksomheder	22,8 pct.	20,4 pct.	
 Jobvækst i store virksomheder 2018-23	20,3 pct.	14,3 pct.	

Sammenfatning – erhvervsstruktur

Oversigten til højre giver et samlet billede af Aarhus Kommunes profil som erhvervskommune.

De største brancher i kommunen målt på antal jobs er rådgivning og forskning, detailhandel samt it- og telebranchen. De tre brancher står til sammen for næsten 45.000 årsværk.

De mest specialiserede erhverv er samtidig it og tele samt rådgivning og forskning. Da de to brancher også har oplevet stærk vækst er den erhvervsmæssige specialisering i Aarhus Kommune stigende.

Rapporten viser endvidere, at store virksomheder med mere end 50 årsværk dominerer erhvervsbilledet i Aarhus Kommune, mens mikrovirksomheder omvendt kun dækker en beskedne del af den private beskæftigelse.

Analysen giver også en profil af kommunens iværksættere. Den viser bl.a., at andelen af kvindelige iværksættere i Aarhus Kommune i perioden 2021-23 var 25 pct. og lå meget tæt på det midtjyske gennemsnit.

Herudover viser iværksætteranalysen, at personer over 40 år trækker iværksætterraten op i Aarhus Kommune. Omvendt er iværksætteraktiviteten i kommunen lav blandt unge i aldersgruppen 18-29 år.

De tre største brancher

1. Rådgivning og forskning:	16.409 årsværk
2. Detailhandel:	16.023 årsværk
3. Tele, it og information:	12.384 årsværk

Andel kvindelige iværksættere

Aarhus Kommune:	25,2 pct.
Region Midtjylland:	25,3 pct.

Top 3 specialiserede brancher

1. Tele, it og information:	2,0
2. Rådgivning og forskning:	1,8
3. Erhvervsservice:	1,6

Andel beskæftigede i store og små virksomheder

Aarhus Kommune	
Mikrovirksomheder (0-9 årsværk):	25 pct.
Større virksomheder (10-49 årsværk):	27 pct.
Store virksomheder (50+):	48 pct.
Region Midtjylland	
Mikrovirksomheder (0-9 årsværk):	31 pct.
Større virksomheder (10-49 årsværk):	30 pct.
Store virksomheder (50+):	39 pct.

Note: En specialisering på 1,0 svarer til, at en branche udgør en andel af den private beskæftigelse, der svarer til landsgennemsnittet.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

2

Beskæftigelse og specialisering

Dette afsnit giver et overblik over den private jobskabelse i Aarhus Kommune og kortlægger kommunens erhvervsprofil.

På næste side vises udviklingen i den private beskæftigelse de senere år samt den kvartalsvise udvikling i 2024 for private lønmodtagere.

De efterfølgende sider går i dybden med kommunens erhvervsstruktur. Først vises, hvordan de private jobs er fordelt på brancher, og hvad jobudviklingen har været på brancheniveau. Derefter viser afsnittet, hvordan beskæftigelsen er fordelt på større og mindre virksomheder.

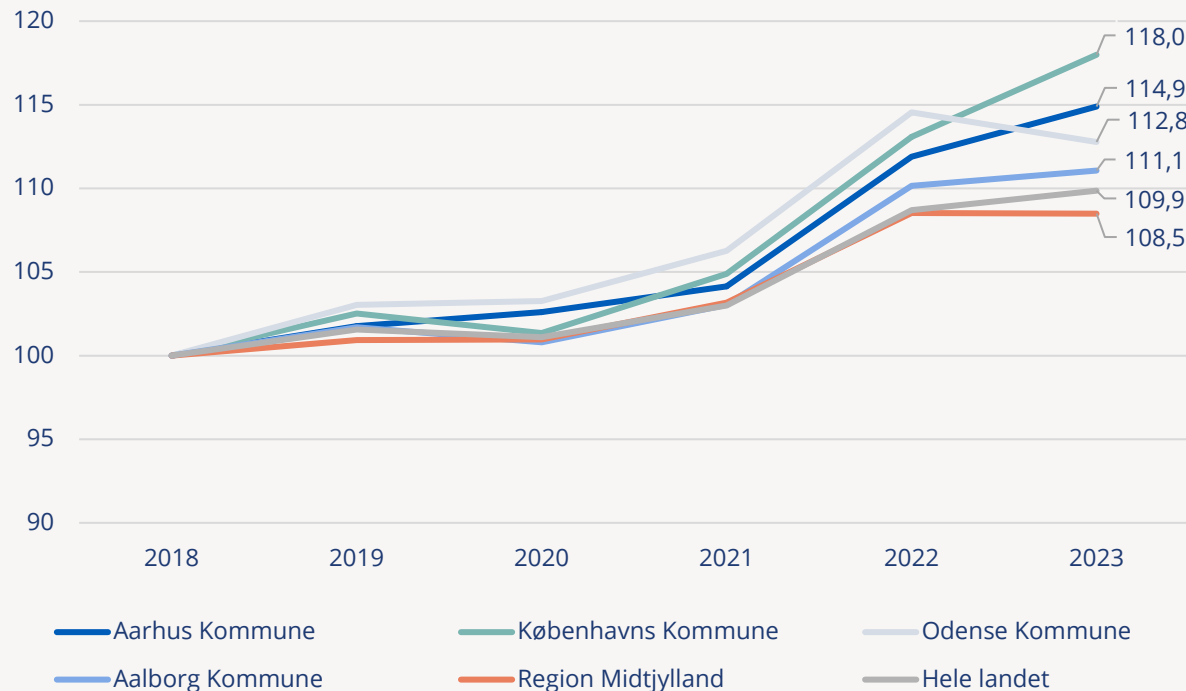
Stor vækst i den private beskæftigelse siden 2021

Udviklingen i den private beskæftigelse er en sammenfattende indikator for erhvervspræstationerne på lokalt niveau, der afspejler den samlede effekt af en række underliggende indikatorer som iværksætteri, vækstvirksomheder, tiltrækning af virksomheder, konkurser, mv. Figur 2.1 sammenholder udviklingen i antallet af private fuldtidsbeskæftigede i Aarhus Kommune med udviklingen i sammenligningskommunerne, hele Region Midtjylland og hele landet.

Det fremgår, at den private beskæftigelse er steget med mere end 10 procentpoint alene i perioden 2021-23, og at udviklingen har været stærkere end i de øvrige storbykommuner bortset fra Københavns Kommune. Jobvæksten i Aarhus Kommune har også været markant stærkere end i Region Midtjylland samlet siden 2018.

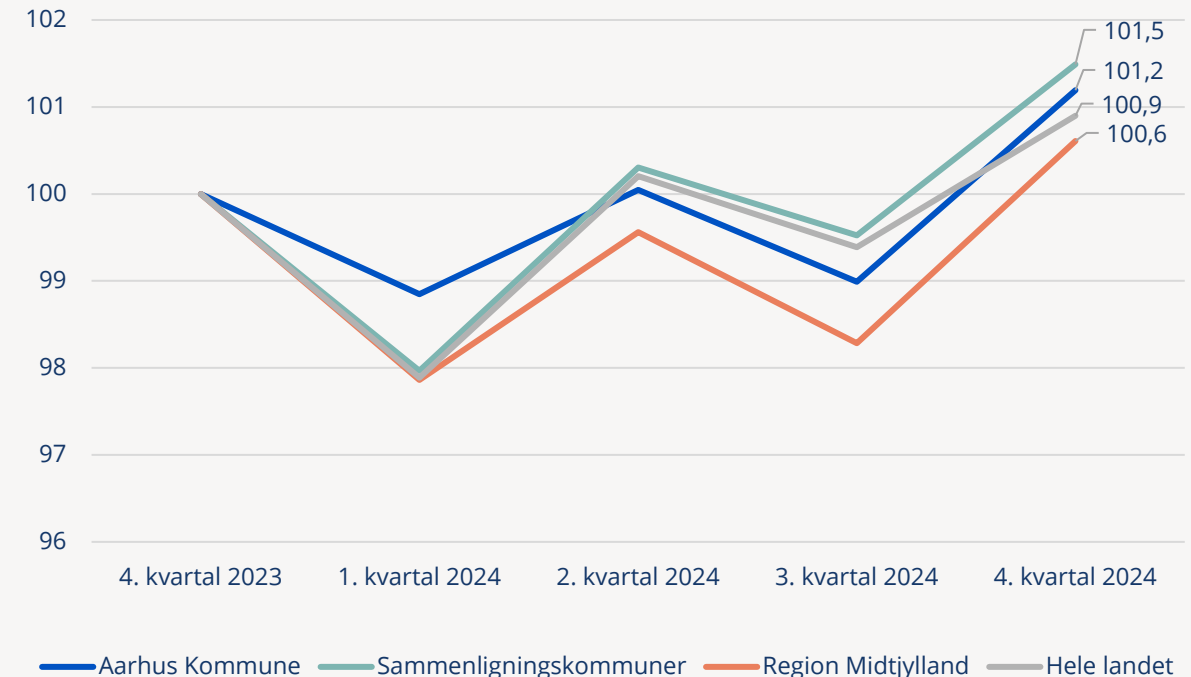
Figur 2.2 fokuserer på den kvartalsvise udvikling i beskæftigelsen det seneste år – belyst gennem antallet af privatansatte lønmodtagere. Figuren indikerer, at jobvæksten i 2024 har været på niveau med sammenligningskommunerne og landet som helhed.

Figur 2.1. Indeks for udvikling i privat fuldtidsbeskæftigelse (2018=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik

Figur 2.2. Indeks for udvikling i privatansatte lønmodtagere, 2024 (4. kv. 2023=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af jobindsats.dk. Beskæftigelsen i den private sektor er opgjort ved den samlede fuldtidsbeskæftigelse fratrasket branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

Jobvæksten i Aarhus Kommune er fordelt på mange brancher

Tabellen neden for giver et overblik over beskæftigelsen og udviklingen heri i Aarhus Kommune fordelt på brancher. Tabellen viser også de enkelte branchers erhvervsmæssige specialisering i Aarhus Kommune i 2023. Det fremgår, at rådgivning og forskning i dag er den største branche målt på fuldtidsjobs efter en stor vækst på 33 pct. siden 2018. Også it-branchen er vokset kraftigt og havde i 2023 en beskæftigelse på mere end 12.000 årsværk i 2023. De lokalt orienterede erhverv – detailhandel samt bygge & anlæg – repræsenterer ligesom i alle andre kommuner også et betydeligt antal jobs. Det fremgår også, at mange forskellige brancher har bidraget til jobvæksten de senere år.

Tabel 2.1. Antal private jobs, jobvækst 2018-23 samt erhvervsmæssig specialisering, fordelt på brancher

Branche	Antal fuldtidsjobs		Jobvækst i Aarhus Kommune, 2018-23 (pct.)	Jobvækst i hele landet, 2018-23 (pct.)	Specialisering, 2023
	2018	2023			
Rådgivning og forskning	12.316	16.409	33%	22%	1,8
Detailhandel	14.084	16.023	14%	3%	1,2
Tele, it og information	9.761	12.384	27%	24%	2,0
Bygge & anlæg	9.179	10.423	14%	14%	0,9
Engroshandel	9.665	10.254	6%	5%	0,9
Operationel service	7.989	7.694	-4%	7%	1,0
Transport	5.242	6.265	20%	10%	0,8
Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri	4.953	5.494	11%	10%	0,9
Finansiering og forsikring	4.393	5.264	20%	8%	0,9
Hoteller og restauranter	4.473	5.085	14%	12%	0,9
Sundhedsvæsen	2.845	3.720	31%	24%	1,1
Erhvervsservice	3.572	3.552	-1%	8%	1,6
Fødevareindustri	3.038	3.334	10%	7%	1,0
Ejendomshandel	3.008	3.210	7%	3%	1,1
Andre serviceydelser	2.726	2.993	10%	7%	0,9
Kultur og fritid	1.981	2.314	17%	16%	1,1
Forlag, tv og radio	1.672	2.038	22%	13%	1,1
Tekstil-, træ- og møbelindustri	1.952	1.973	1%	6%	0,5
Undervisning	1.925	1.903	-1%	7%	0,7
Råstof og energi, mv.	829	1.531	85%	24%	1,1
Velfærdsinstitutioner	1.236	1.207	-2%	12%	0,4
Kemisk industri, medicinalindustri og plast-, glas- og betonindustri	917	958	5%	16%	0,2
Primære erhverv	856	805	-6%	-3%	0,2
Metalindustri	593	635	7%	-2%	0,3
Alle brancher	109.206	125.471	15%	10%	1,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune. Tal markeret med rød angiver, at væksten har været negativ.

Stærk specialisering og vækst inden for videntunge erhverv

Figuren til højre giver en grafisk illustration af Aarhus Kommunes erhvervsmæssige specialisering og udvikling. Den fokuserer på de brancher, der fylder mest beskæftigelsesmæssigt i kommunen, jf. tabel 2.1 på forrige side.

Det fremgår, at Aarhus Kommune er stærkt specialiseret inden for it og tele samt rådgivning og forskning, der begge er videntunge brancher.

Figuren viser også en stigende specialisering, hvor de største erhverv har haft betydelig vækst.

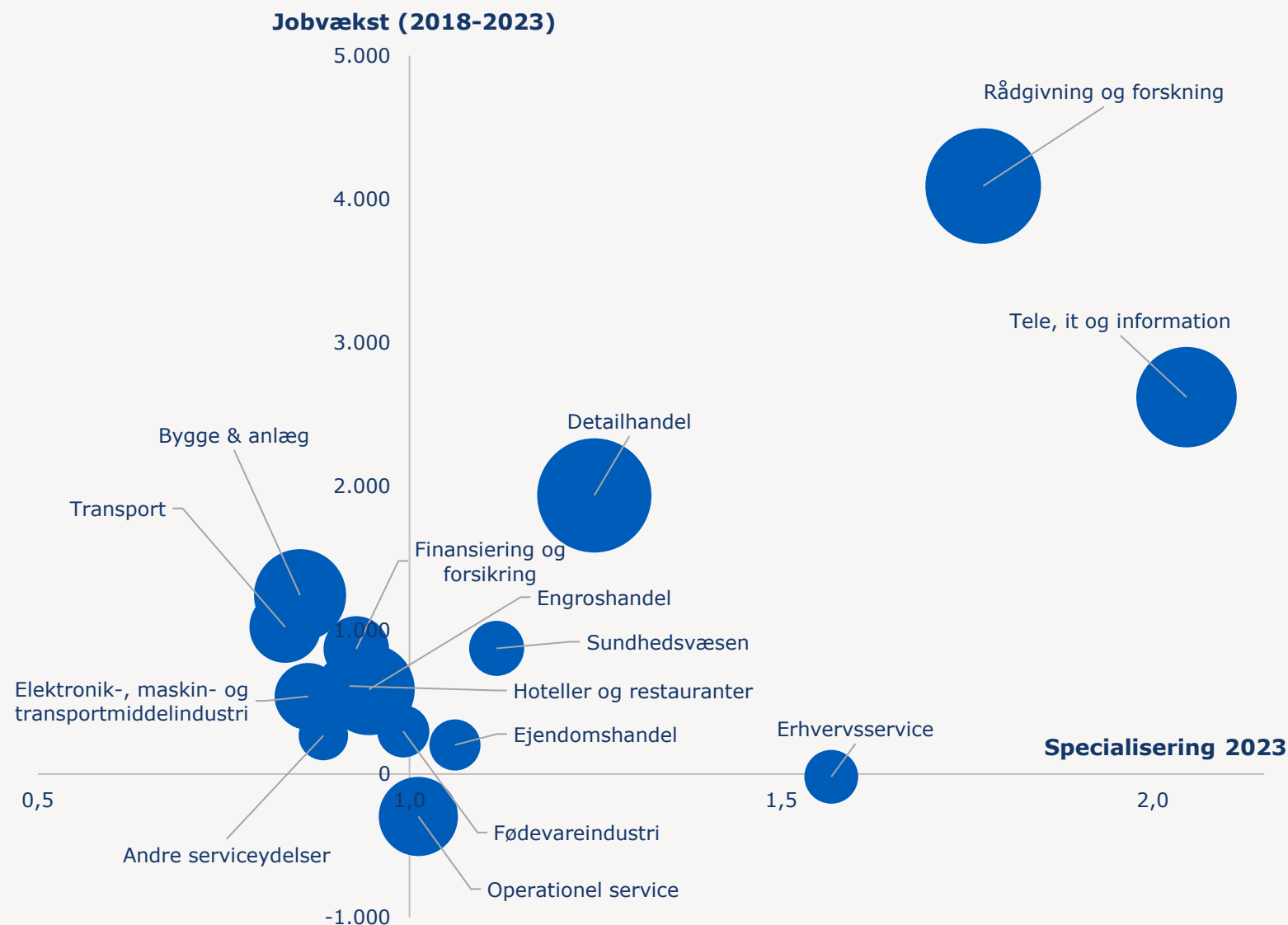

Figuren viser den erhvervsmæssige specialisering og udvikling.

Branchernes betydning i kommunen er belyst gennem tre indikatorer:

- Cirklernes diameter illustrerer størrelsen af hver branche målt på antal fuldtidsbeskæftigede i 2023.
- Placeringen langs figurens x-akse viser branchens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af den private beskæftigelse er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede 2018-23. Dvs. om branchen har haft vækst eller tilbagegang.

Figur 2.3. Aarhus Kommunes erhvervsmæssige specialisering samt jobvækst, opdelt på brancher

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: Figuren omfatter de 15 største brancher i kommunen.

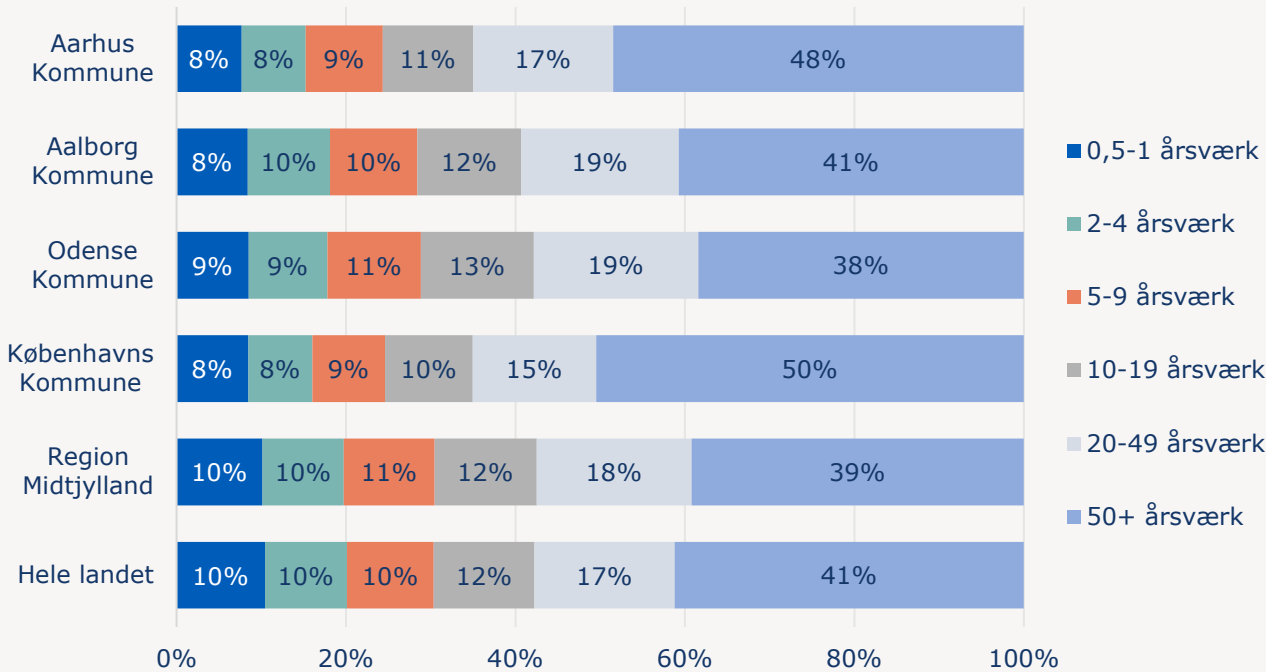
Større virksomheder dominerer jobmæssigt og har stærk vækst

Figuren og tabellen neden for giver et billede af virksomhedsstrukturen i Aarhus Kommune. Figur 2.4 viser, hvor meget henholdsvis mindre og større virksomheder udgjorde af den private beskæftigelse i 2023, mens tabel 2.2 viser, om de forskellige størrelseskategorier har haft vækst eller tilbagegang i perioden 2018-23.

Figuren viser, at en større del af arbejdskraften er koncentreret i store virksomheder end i resten af regionen, Aalborg Kommune og Odense Kommune. Omvendt fylder mikrovirksomheder relativt lidt beskæftigelsesmæssigt i Aarhus Kommune.

Det fremgår endvidere af tabel 2.2, at væksten netop har været stærkest i de større virksomheder, der – gennemsnitligt set – har haft højere vækst end andre større virksomheder i Region Midtjylland.

Figur 2.4. Fordeling af private fuldtidsbeskæftigelse efter størrelsen af den virksomhed, de arbejder i, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder.

Tabel 2.2. Jobudvikling 2018-23 for private virksomheder opdelt på størrelsesgrupper

Størrelse	Aarhus Kommune	Region Midtjylland
0,5-1 årsværk	7,3%	2,8%
2-4 årsværk	1,5%	-5,8%
5-9 årsværk	7,6%	2,4%
10-19 årsværk	6,5%	6,4%
20-49 årsværk	20,9%	14,1%
50+ årsværk	20,3%	14,3%
Alle virksomheder	14,9%	8,5%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder. Udvikling i antal jobs er opgjort på baggrund af gruppernes samlede fuldtidsbeskæftigelse i henholdsvis 2018 og 2023.

Virksomhedsbestand

Dette afsnit kigger nærmere på Aarhus Kommunes virksomheder.

Først gennemgår afsnittet, hvordan virksomhederne er fordelt på brancher, og om antallet af virksomheder er stigende eller faldende i de enkelte brancher.

Dernæst vises udviklingen i omfanget af tilflyttende og fraflyttende virksomheder, og hvordan tilflyttere og fraflyttere er fordelt på sektorer og størrelsesgrupper.

Til sidst viser afsnittet data for omfanget af konkurser i kommunen.

Også virksomhedsbestanden stiger i Aarhus Kommune

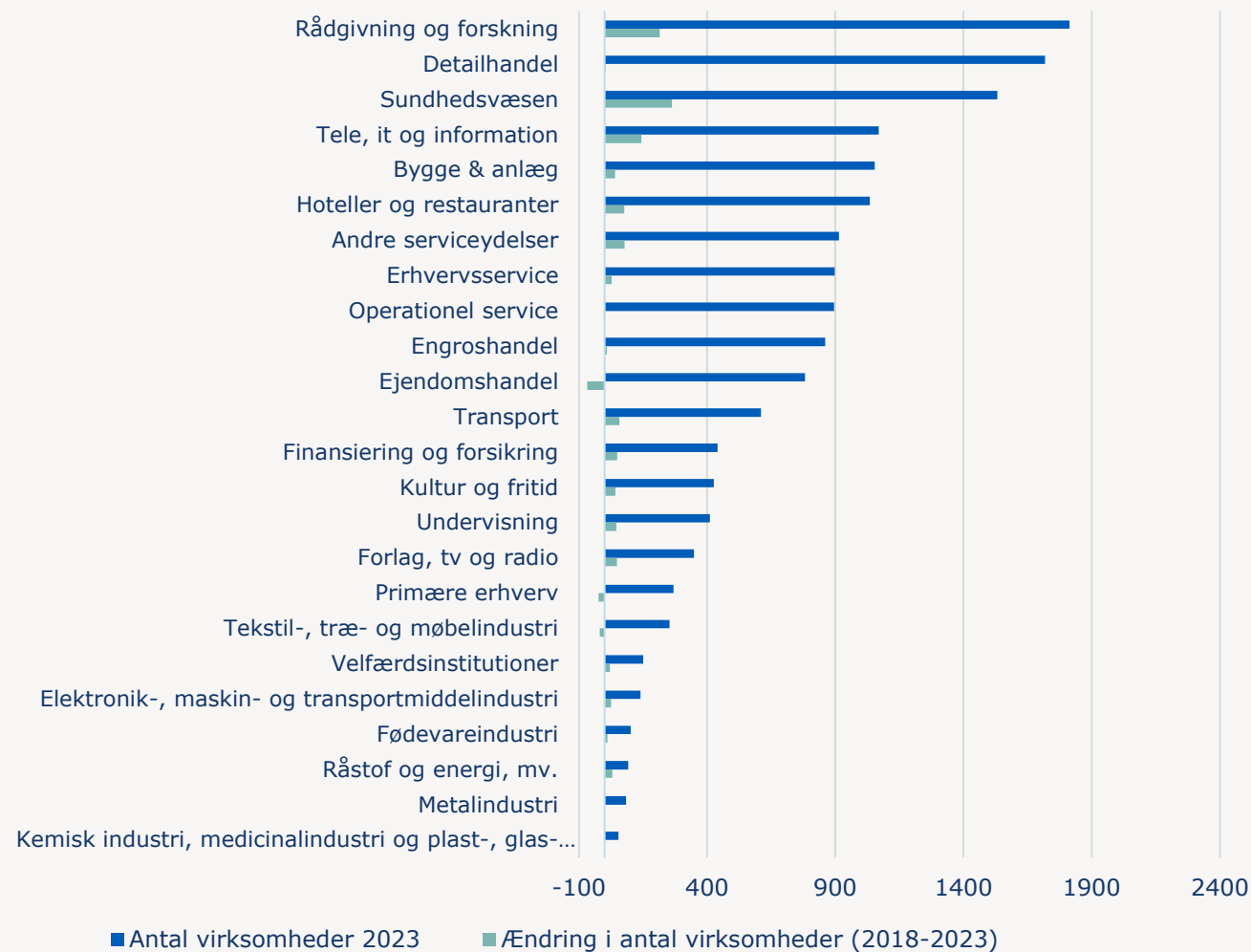
Der eksisterede ved udgangen af 2023 i alt 15.944 reelle virksomheder (arbejdssteder med mindst ét halvt årsværk) i Aarhus Kommune. Det er en stigning på 7 pct. siden 2018.

Figuren viser, at rådgivning og forskning også er den største branche målt på virksomhedsbestanden. Det er også den branche, der sammen med privat sundhedsvæsen har oplevet den største vækst i antallet af virksomheder.

Den største tilbagegang i virksomhedsbestanden findes inden for ejendomshandel.

Figur 3.1. Antal private virksomheder 2023 samt vækst i antal virksomheder 2018-23, opdelt på brancher

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

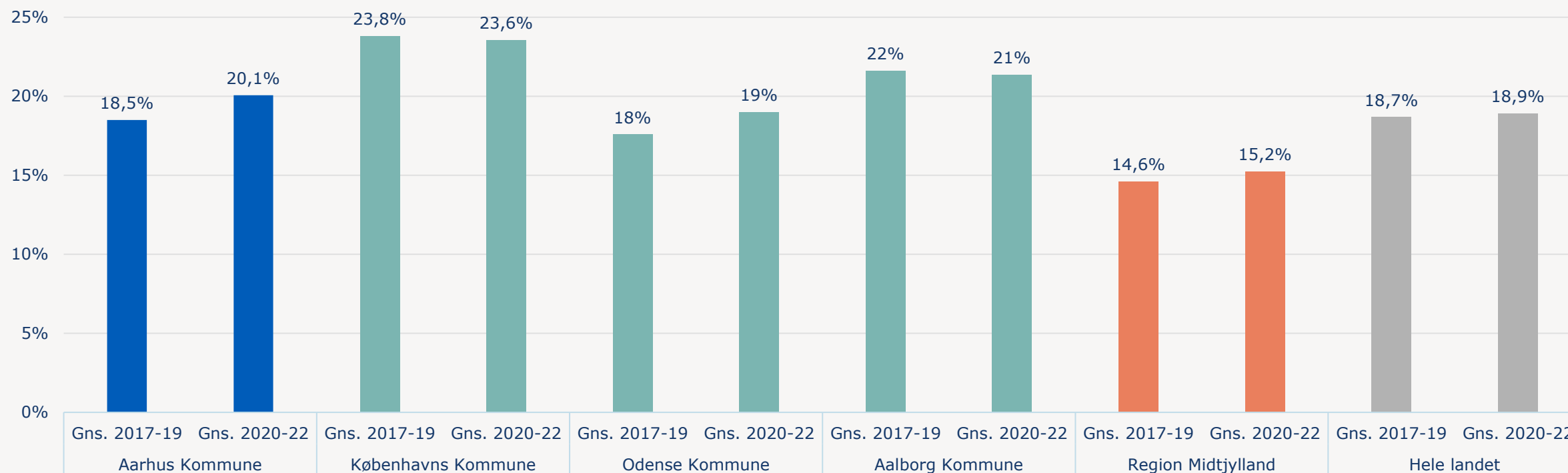
Note: Virksomheder er opgjort på arbejdsstedsniveau. Tabellen medtager kun virksomheder, der lever op til Danmarks Statistiks minimumskrav for at være en reel virksomhed (aktivitet, der svarer til et halvt årsværk i den pågældende branche).

En ud af fem er ansat i virksomheder under udenlandsk ejerskab

En indikator for erhvervslivets internationalisering er omfanget af virksomheder, der har udenlandske ejere. Derudover kan udenlandsk ejerskab have betydning for beskæftigelse, investeringer og den lokale erhvervsstruktur. Figur 3.2 viser, hvor stor en andel af de privat beskæftigede, der er ansat i virksomheder under udenlandsk ejerskab.

Som det fremgår, var en ud af fem privatansatte i Aarhus Kommune ansat i virksomheder med udenlandske ejere i perioden 2020-22. Det er en stigning på 1,5 procentpoint i forhold til perioden 2017-19. Andelen ligger tæt på Odense og Aalborg Kommune og lidt over landsgennemsnittet.

Figur 3.2. Udenlandsk ejede virksomheders andel af den private beskæftigelse, 2017-19 & 2020-22

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

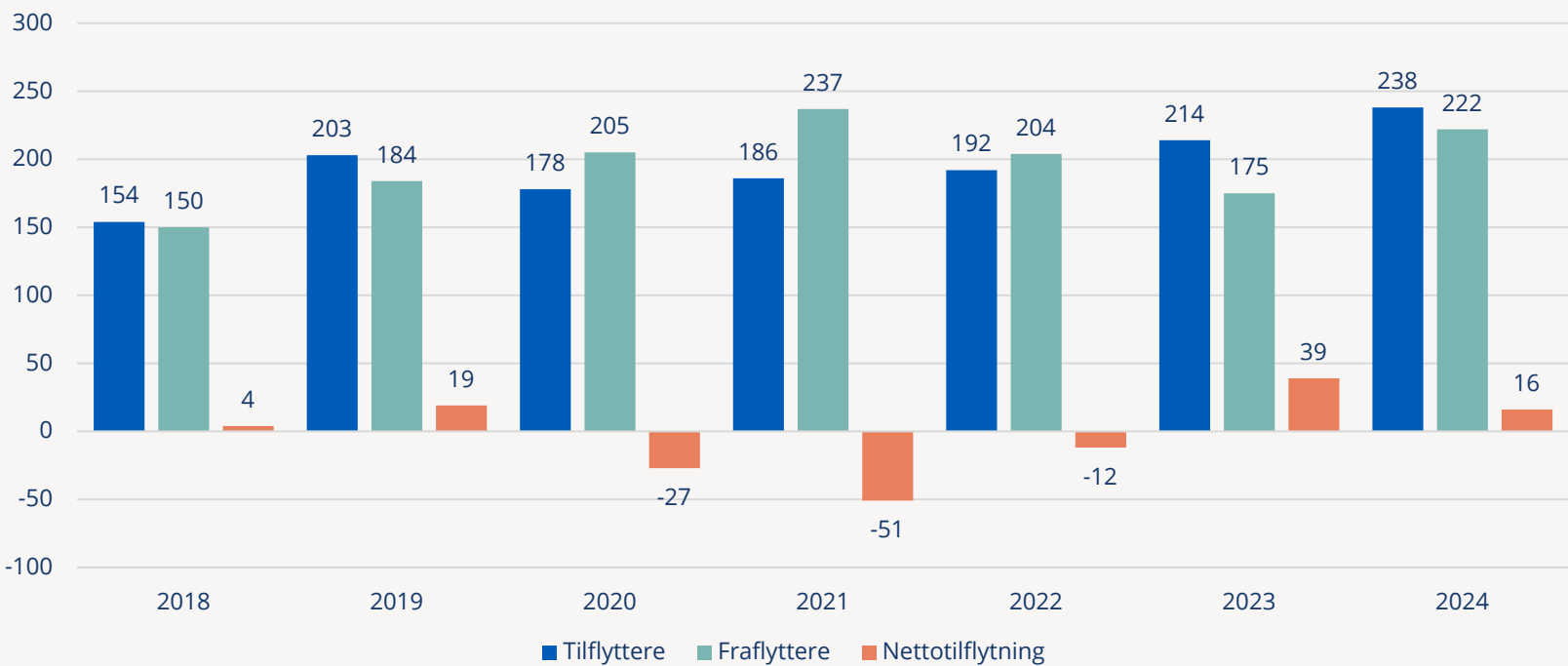
Note: Opgjort på arbejdssteder og beskæftigede personer. Arbejdsstedernes nationalitet er baseret på virksomhedernes ejerskabsforhold. Virksomheder defineres som udenlandsk ejet, hvis en udenlandsk ejer direkte eller indirekte besidder mere end 50 pct. af egenkapital eller aktionernes stemmerettigheder

Nettoflytning af virksomheder de seneste år

Et andet pejlemærke for erhvervsvilkårene i en kommune er forholdet mellem til- og fraflytninger af virksomheder. Figur 3.3 viser udviklingen i både til- og fraflytninger samt nettoflytningen (tilflytninger fratrukket fraflytninger) til Aarhus Kommune i perioden 2018-24.

Samlet er der i den syvårige periode flyttet 1.365 virksomheder til Aarhus Kommune, mens der er fraflyttet 1.377 virksomheder, hvilket giver en nettoaflytning på 12 virksomheder. Det fremgår dog også, at i de sidste to år har været nettoflytning af virksomheder.

Figur 3.3. Til- og fraflytning af virksomheder i Aarhus Kommune, 2018-24

Opgørelse af til- og fraflyttede virksomheder

Analysen af til- og fraflyttede virksomheder er baseret på et særudtræk fra CVR-registeret.

Analysen er afgrænset til arbejdssteder, der på flytningstidspunktet har beskæftigede lønmodtagere. Det vil sige større virksomheder, der flytter en afdeling til kommunen indgår i opgørelsen.

Opgørelserne om beskæftigelse er baseret på virksomhedens indberetninger til Skattestyrelsens eIndkomstregister.

Virksomhedsejere i fx enkeltmandsvirksomheder, der ikke udbetaler løn til sig selv, indgår dermed ikke i opgørelsen.

Opgørelsen adskiller sig fra sidste års rapport og de månedlige til- og fra-flyttelister på kommunalt niveau ved kun at fokusere på arbejdssteder med beskæftiget lønmodtagere.

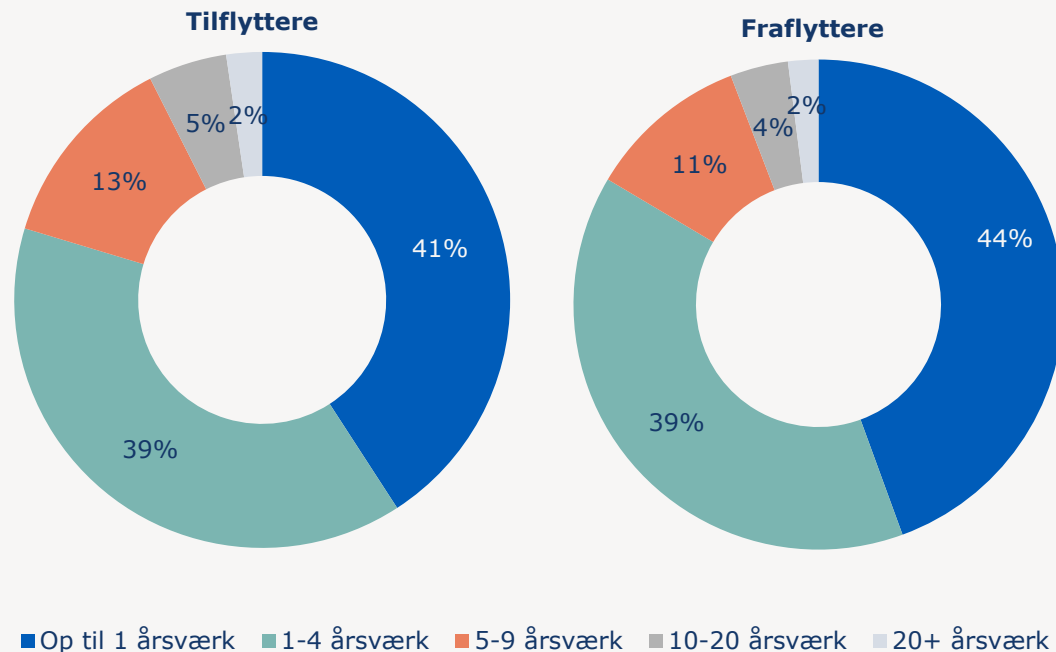
Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra cvr-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med beskæftigelse på flyttetidspunktet.

20 pct. af de tilflyttede virksomheder har over fem fuldtidsansatte

Figur 3.4 viser forskelle mellem til- og fraflyttede virksomheder i Aarhus Kommune, når det gælder virksomhedernes størrelse. Det fremgår, at fordelingen af til- og fraflyttede virksomheder i perioden 2022-24 stort set er ens. I alt 20 pct. af tilflytterne havde over fem årsværk.

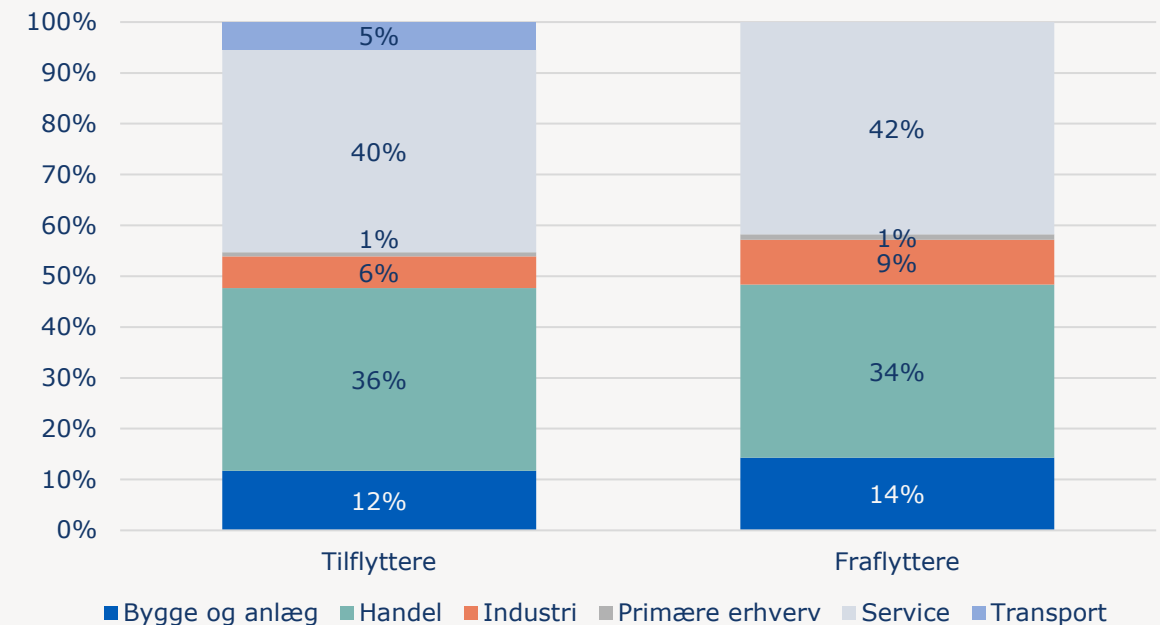
Figuren til højre giver et billede af, hvordan til- og fraflytterne fordeler sig på hovedsektorer, idet figuren fokuserer på virksomheder med mindst fem fuldtidsansatte for at sætte fokus på virksomheder, hvis til- og fraflytning har stor betydning for udviklingen i den lokale beskæftigelse. Også her er der kun små forskelle, idet der dog er nettotilflytning af virksomheder inden for transport og nettofraflytning inden for industri.

Figur 3.4. Til- og fraflyttede virksomheder fordelt på størrelsesgrupper, 2022-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra cvr-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med beskæftigelse på flyttetidspunktet.

Figur 3.5. Til- og fraflyttede virksomheder fordelt på sektorer, Aarhus Kommune, 2022-24

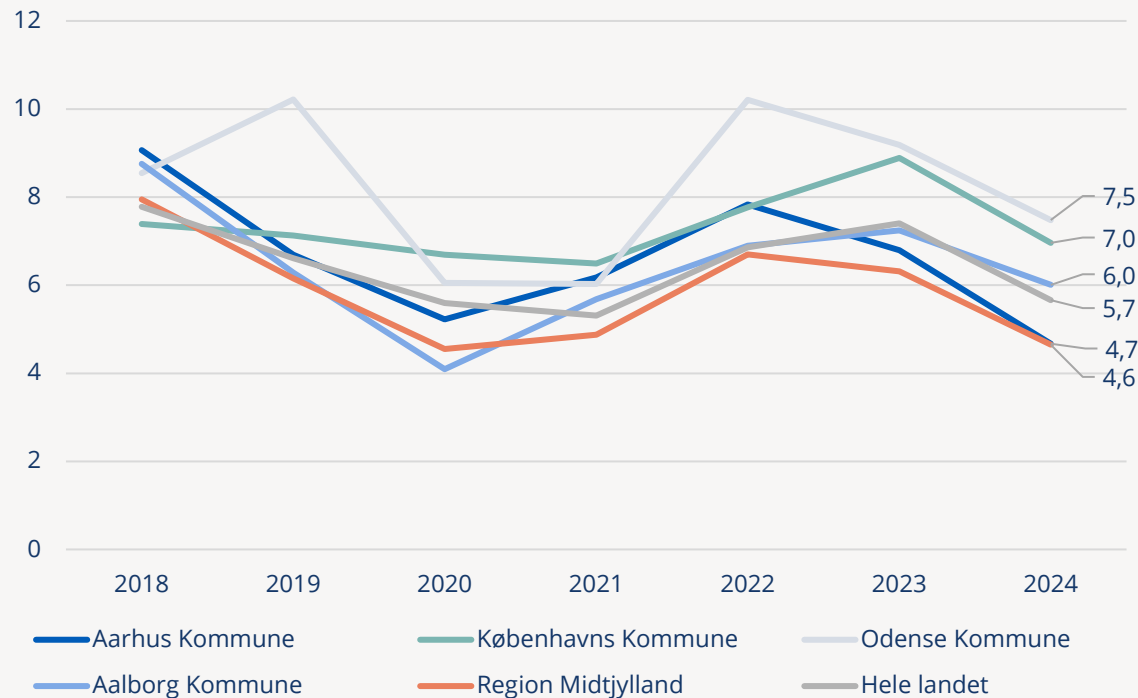
Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra cvr-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med mindst 5+ fuldtidsbeskæftigede på flyttetidspunktet.

Laveste andel konkurser i syv år

En indikator for afvikling og frafald af virksomheder er omfanget af konkurser. Figur 3.6 viser udviklingen i omfanget af konkurser – opgjort som antal konkurser pr. 1.000 virksomheder. Det fremgår, at der både i Aarhus Kommune og i resten af landet er sket et fald i antallet af konkurser efter 2022 (hvor hjælpepakkerne ifm. coronakrisen ophørte). Aarhus Kommune lå i 2024 på niveau med resten af regionen og noget under niveauet i sammenligningskommunerne, efter at omfanget af konkurser i en årrække har været lidt højere end på regionsplan.

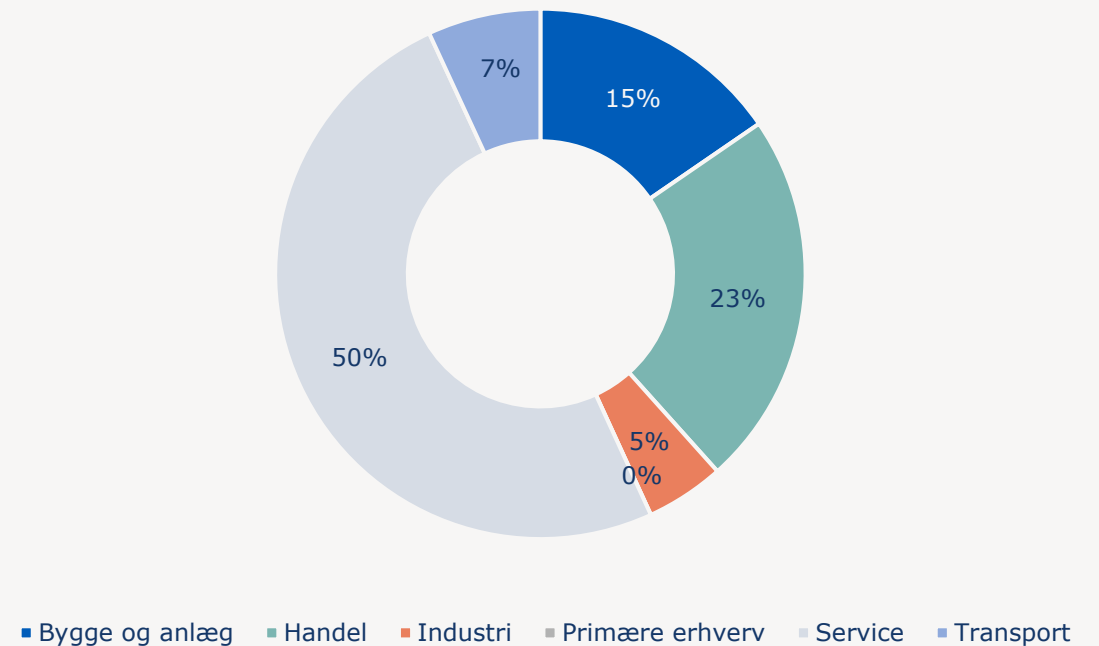
Endelig viser figur 3.7, hvordan konkurserne i kommunen i perioden 2022-24 fordeler sig på hovedsektorer. Figuren afslører, at en ud af to konkurser er sket inden for servicesektoren, mens handelssektoren stod for knapt en fjerdedel af konkurserne.

Figur 3.6. Udvikling i antal konkurser pr. 1.000 virksomheder, 2018-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
 Note: Konkurser er opgjort for virksomheder med ansatte og/eller en omsætning på mindst en mio. kr.

Figur 3.7. Konkurser i Aarhus Kommune fordelt på sektorer, 2022-24

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

4

Iværksætteri

Dette afsnit sætter fokus på iværksætteri i Aarhus Kommune.

Den første del af afsnittet viser iværksætterraten, og hvordan den har udviklet sig siden 2018. Derefter vises hvor stor en andel af de nye virksomheder, der overlever, og hvordan de udvikler sig målt på årsværk.

Den sidste del af afsnittet går i dybden med iværksætternes fordeling på brancher, køn og alder.

Iværksætterraten ligger lidt over det regionale gennemsnit

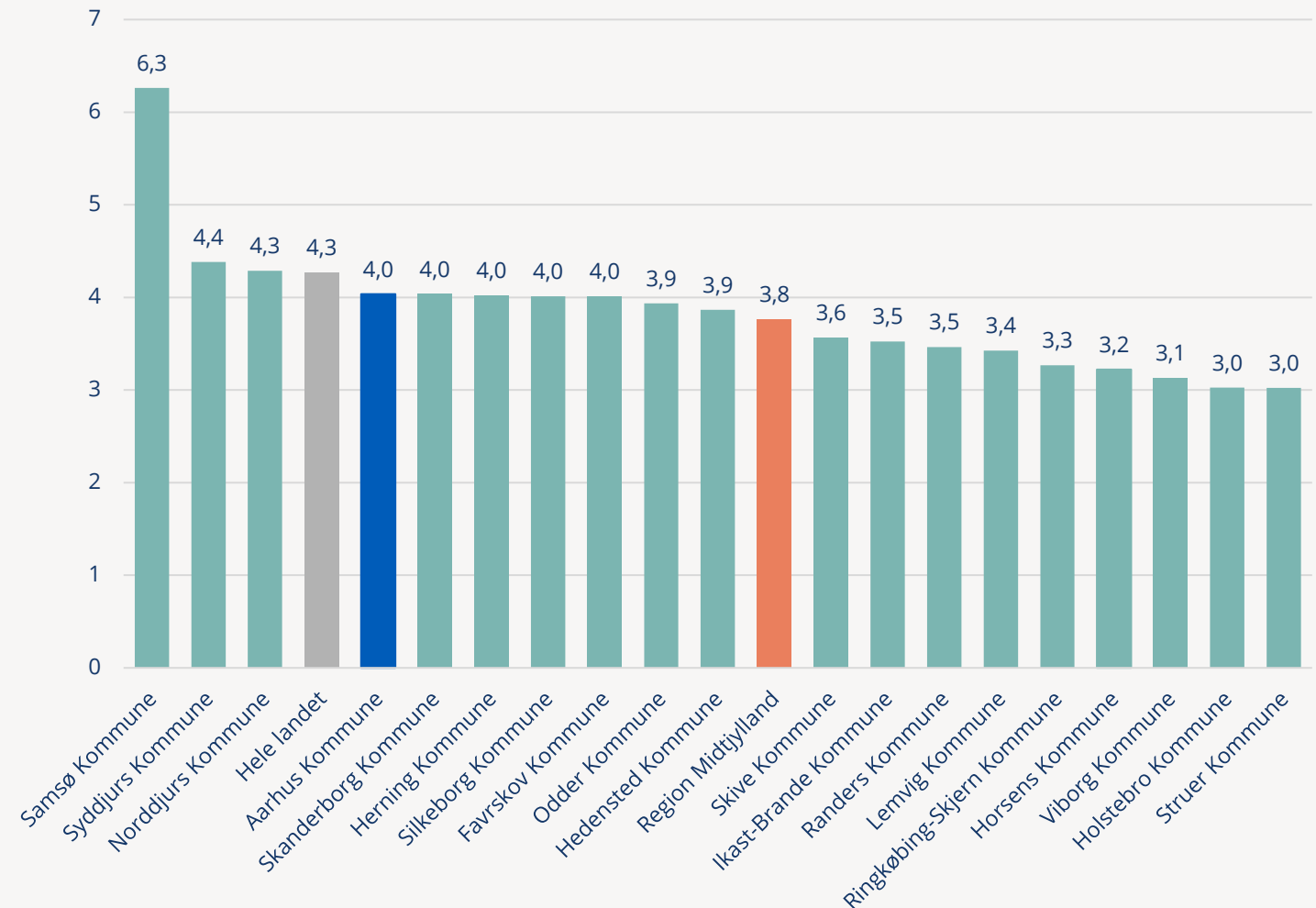
Nye virksomheder og iværksættere spiller en vigtig rolle for fornyelse, dynamik, innovation og jobskabelse i erhvervslivet.

Figuren til højre viser iværksætterraten (andelen af nye virksomheder sat i forhold til befolkningen i den erhvervsaktive alder) i 2023 i de midtjyske kommuner sammenholdt med lands- og regionsgennemsnittet.

Det fremgår, at iværksætterraten i Aarhus Kommune ligger lidt højere end det midtjyske gennemsnit.

Det skal bemærkes, at Aarhus Kommune fortsat har en meget høj etableringsrate (iværksættere sat i forhold til antal virksomheder). At kommunen skiller sig mindre ud på iværksætterraten skyldes kommunens borgersammensætning med en høj andel personer i de erhvervsaktive aldre.

Figur 4.1. Iværksætterraten i de midtjyske kommuner, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Iværksætterraten er opgjort som antal nye virksomheder pr. 1.000 personer i arbejdsstyrken (15-64 årige). Tallene kan ikke sammenlignes direkte med tidligere års kommunerapporter, der viste etableringsraten (antal nye virksomheder ift. samlet virksomhedsbestand). Vi anvender i denne rapport iværksætterraten, der er et bedre mål for iværksætterkulturen i en kommune.

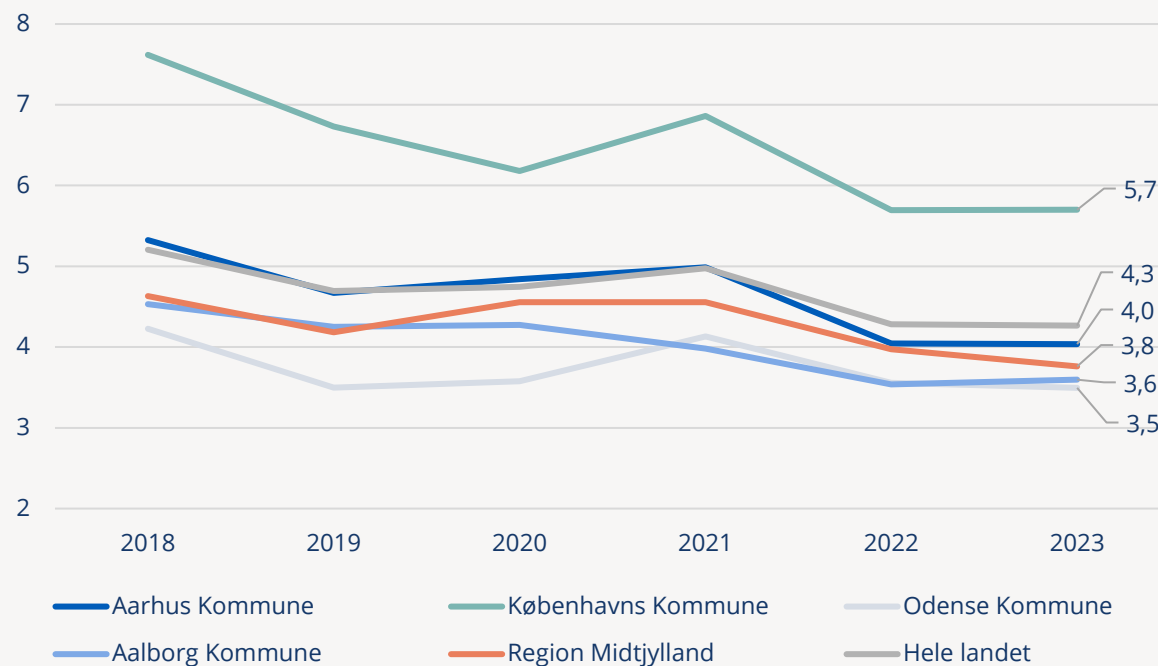
Fald i iværksætterraten efter 2021

Figur 4.2 viser udviklingen i iværksætterraten i perioden 2018-23 for Aarhus Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Siden 2021 er antallet af iværksættere faldet på både lands- og regionsplan – en udvikling, der bl.a. kan skyldes det stigende renteniveau og usikkerhed knyttet til inflation og geopolitisk ustabilitet.

Som det fremgår, er der også sket et fald i iværksætterraten i Aarhus Kommune. Siden 2018 er iværksætterraten faldet med næsten 1,5 procentpoint i kommunen. På denne indikator skiller Københavns Kommune sig ud blandt storbykommunerne med en meget høj iværksætterrato.

Figur 4.2. Udvikling i iværksætterraten, 2018-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Iværksætterraten er opgjort som antal nye virksomheder i året sat i forhold til arbejdsstyrken (15-64 årige).

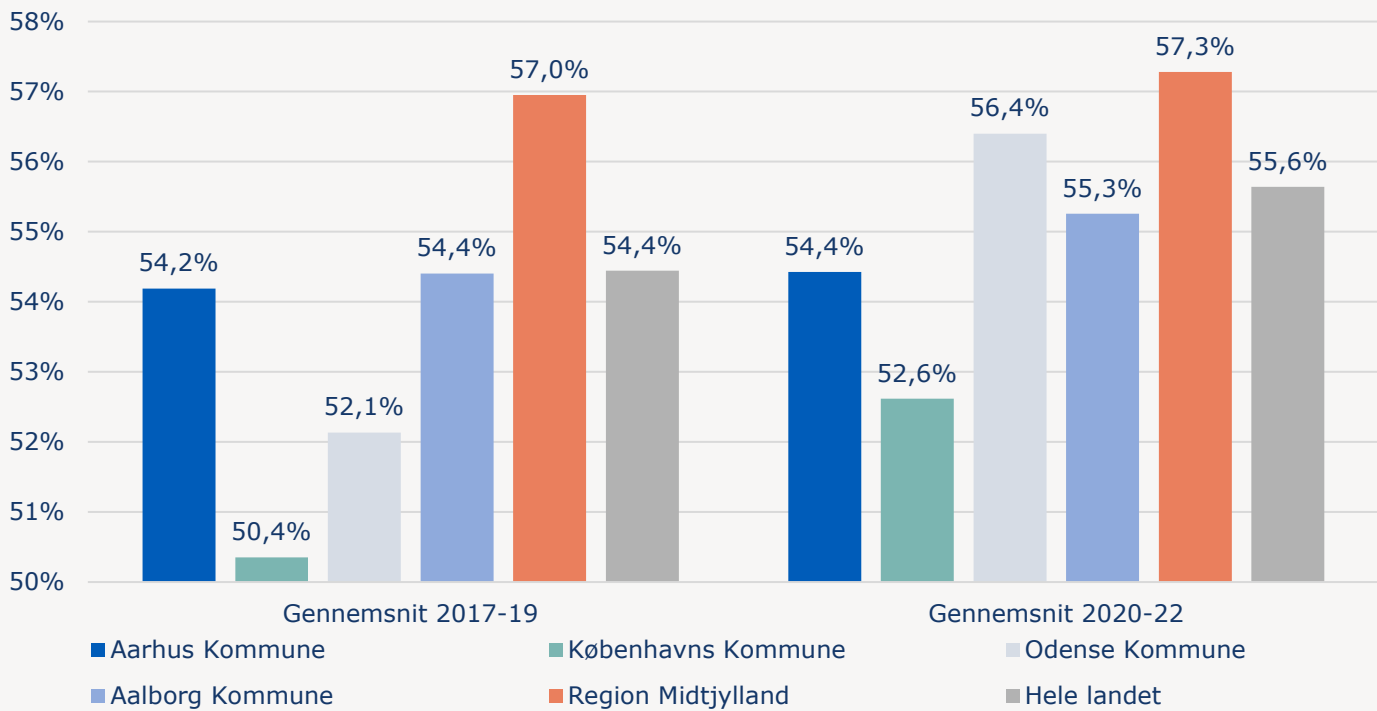

Overlevelseshraten ligger lidt under regionsgennemsnittet

En vigtig indikator for iværksættervilkårene i en kommune er overlevelseshraten. Det vil sige andelen af nye virksomheder, der formår at fastholde en væsentlig økonomisk aktivitet efter, at de er etableret. Figur 4.3 viser de gennemsnitlige overlevelseshrater tre år efter etablering for to perioder. Det fremgår, at overlevelseshraten i Aarhus Kommune er højere end i Københavns Kommune og ligger lidt under de øvrige sammenligningskommuner samt det midtjyske gennemsnit.

En anden indikator for iværksættervilkårene er de overlevende virksomheders evne til at skabe værdi og arbejdspladser. Tabel 4.1 viser det gennemsnitlige antal jobs i overlevende iværksættervirksomheder tre år efter etableringsåret. Der er igen vist gennemsnittet for to perioder. Både på regions- og landsplan ses en tendens til, at væksten er en smule mindre i den sidste periode, hvilken kan hænge sammen med den økonomiske afmatning i nogle brancher under corona-krisen. Iværksætterne i Aarhus Kommune havde som vist en gennemsnitlig vækst i perioden 2020-22, der ligger på niveau med Odense og Aalborg Kommune, men lidt over det midtjyske gennemsnit.

Figur 4.3. Overlevelseshraten (tre år efter etablering), opdelt på to perioder

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Tabel 4.1. Gennemsnitligt antal fuldtidsjobs tre år efter etablering, opdelt på to perioder

Jobskabelse pr. virksomhed	Gns. 2017-2019	Gns. 2020-2022
Aarhus Kommune	2,1	2,0
Københavns Kommune	2,7	2,5
Odense Kommune	2,5	2,0
Aalborg Kommune	2,6	1,9
Region Midtjylland	2,1	1,8
Hele landet	2,2	2,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik
Note: Kolonnen for 2017-19 består af virksomheder etableret i 2014-16, mens kolonnen for 2020-22 består af virksomheder etableret i 2017-19.

Mange Aarhus-iværksættere inden for videnservice og ikt

For den enkelte kommune kan det endvidere være interessant at se nærmere på inden for hvilke brancher, at der etableres nye virksomheder. Tabel 4.2 viser de nye virksomheders fordeling på brancher i perioden 2022-23 og sammenligner med det øvrige land og regionen som helhed.

Tabellen viser, at Aarhus Kommune har flest iværksættere inden for videnservice samt finansiering, forsikring og ejendomme. Herefter følger private velfærdsinstitutioner og kultur samt information og kommunikation (ikt).

I forhold til de øvrige storbykommuner ligger Aarhus Kommune inden for videnservice og IKT højere end Aalborg og Odense Kommune, men lavere end Københavns Kommune. Det modsatte billede gør sig gældende inden for bygge & anlæg.

Tabel 4.2. Nye virksomheders fordeling på brancher, gennemsnit for 2022-23

Branche	Aarhus Kommune	Københavns Kommune	Odense Kommune	Aalborg Kommune	Region Midtjylland	Hele landet
Videnservice	17%	24%	13%	15%	15%	17%
Finansiering, forsikring og ejendomme	14%	8%	14%	13%	15%	12%
Private velfærdsinstitutioner og kultur	13%	12%	14%	14%	11%	10%
Information og kommunikation	11%	16%	8%	8%	7%	9%
Bygge og anlæg	9%	7%	11%	11%	14%	13%
Operationel service	7%	7%	8%	7%	7%	9%
Detailhandel	6%	5%	5%	6%	6%	6%
Transport	6%	5%	9%	7%	5%	6%
Landbrug, skovbrug, fiskeri, råstof, forsyning og andre serviceydelser	6%	5%	7%	8%	8%	8%
Hoteller og restauranter	6%	6%	7%	5%	6%	6%
Industri	3%	2%	3%	4%	4%	3%
Engroshandel	2%	2%	2%	3%	3%	3%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

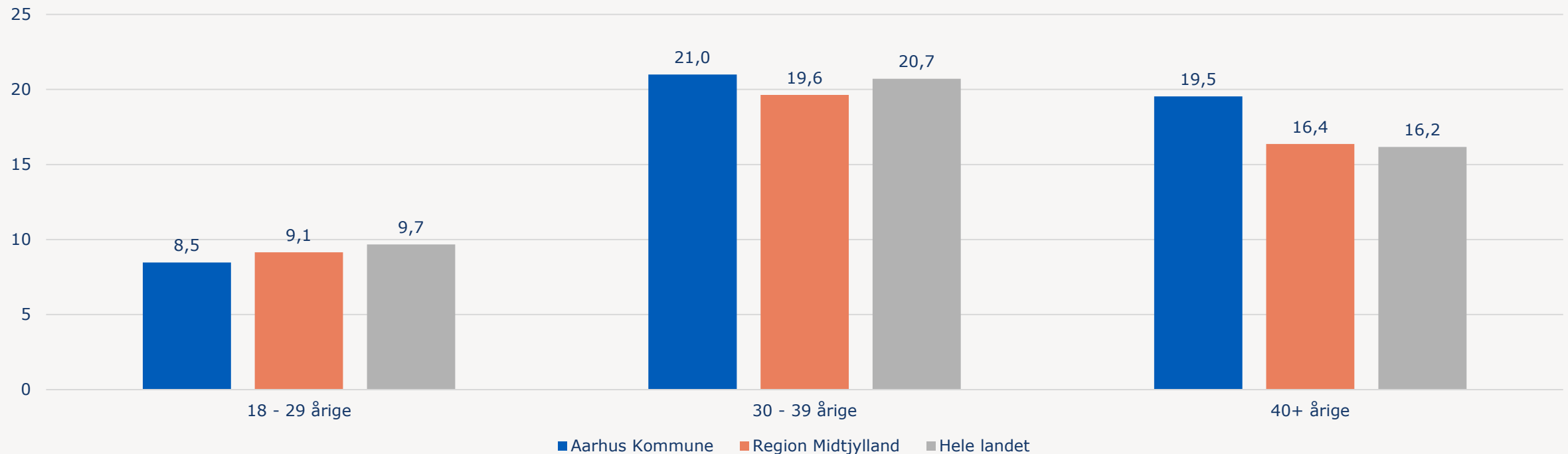
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Virksomheder med uoplyst branche er ikke medtaget.

Beskeden iværksætterrate blandt unge i Aarhus Kommune

Figuren neden for belyser de aldersopdelte iværksætterrater. Den viser antallet af iværksættere i tre aldersgrupper over en treårig periode (2021-23) sat i forhold til antallet af borgere i de pågældende aldersgrupper i samme periode. Derved skabes et billede af i hvilken aldersgruppe, at iværksætteraktiviteten er højest, og hvordan kommunen afviger fra lands- og regionsgennemsnittet inden for hver aldersgruppe.

Figuren viser for det første, at iværksætteraktiviteten er højest blandt de 30-39 årige. Herudover fremgår det, at det især er personer over 40 år, der bidrager til en høj iværksætterrate. Omvendt er iværksætterraten blandt unge faktisk betydeligt lavere end i både resten af regionen og hele landet.

Figur 4.4. Antal iværksættere 2021-23 pr. 1.000 indbyggere, opdelt på aldersgrupper

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Figuren er baseret på de fulde stifterteams bag iværksættervirksomhederne. Antal iværksættere er opgjort samlet for den treårige periode pr. 1.000 borgere i den pågældende aldersgruppe, hvor antallet af borgere er opgjort som et gennemsnit for de tre år. For gruppen 40+ er kun medtaget borgere under 70 år.

Andelen af kvindelige iværksættere varierer på tværs af de midtjyske kommuner

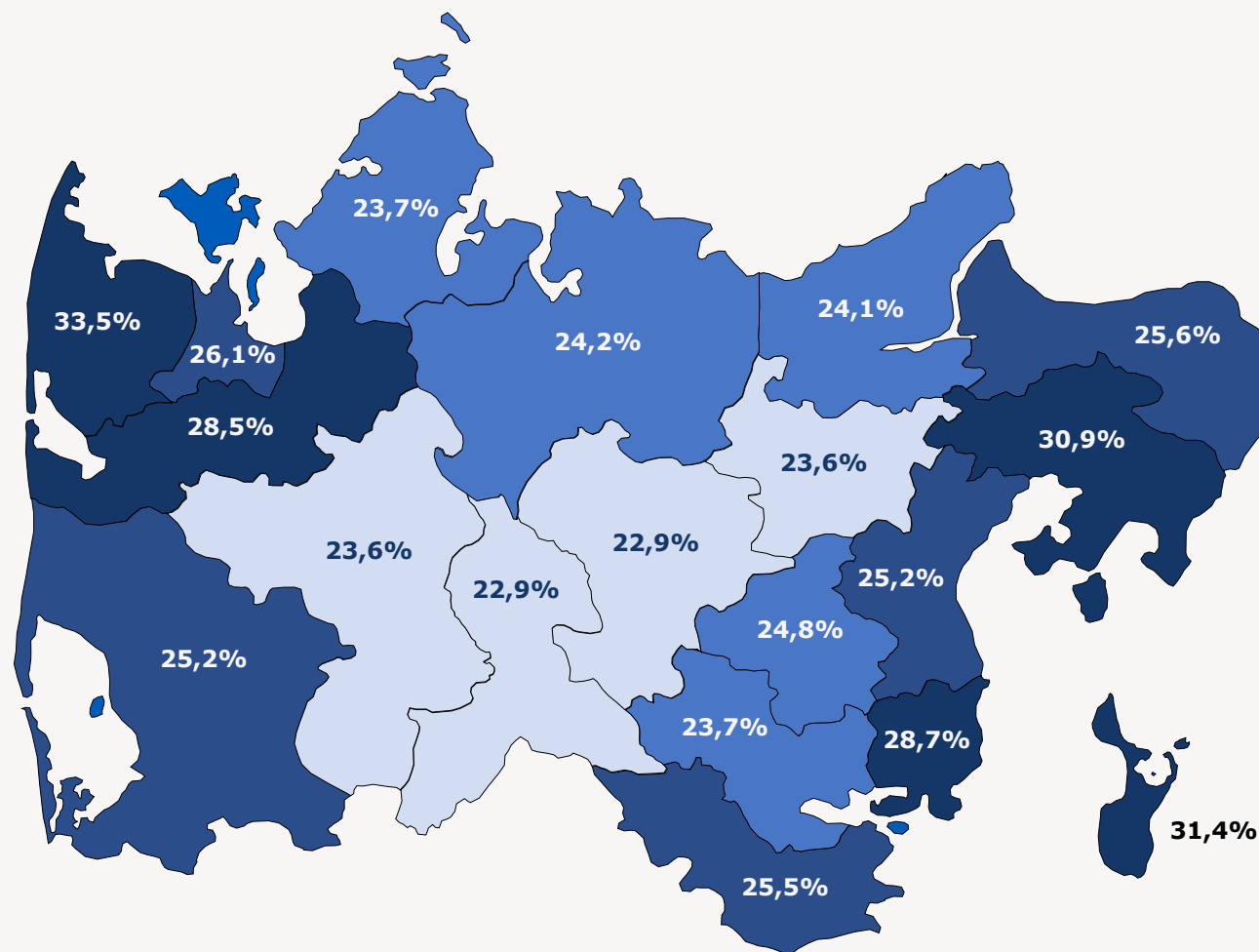
På landsplan er kun ca. en fjerdedel af alle iværksættere kvinder. Det kan skyldes en række barrierer som større usikkerhed på egne evner, et mere beskedent forretningsnetværk, vanskeligere adgang til finansiering og en større bekymring om work-life balance. Det er faktorer, som der kan arbejdes med lokalt i forhold til at støtte og motivere kvinder med interesse for iværksætteri.

Figur 4.5 viser for alle midtjyske kommuner andelen af iværksættere, der var kvinder i perioden 2021-23. Samlet set var andelen af kvindelige iværksættere 25,3 pct. i Region Midtjylland mod 26,3 pct. på landsplan i denne periode.

Som det fremgår, er der betydelige forskelle på tværs af de midtjyske kommuner. Lemvig Kommune topper med en andel på 33,5 pct., mens Silkeborg Kommune sammen med Ikast-Brande Kommune ligger i bunden med en andel på 22,9 pct.

Med andel på 25,2 pct. svarer andelen af kvindelige iværksættere i Aarhus Kommune til regionsgennemsnittet.

Figur 4.5. Andel kvindelige iværksættere i de midtjyske kommuner, gennemsnit for 2021-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på de fulde stifterteams bag virksomhederne.

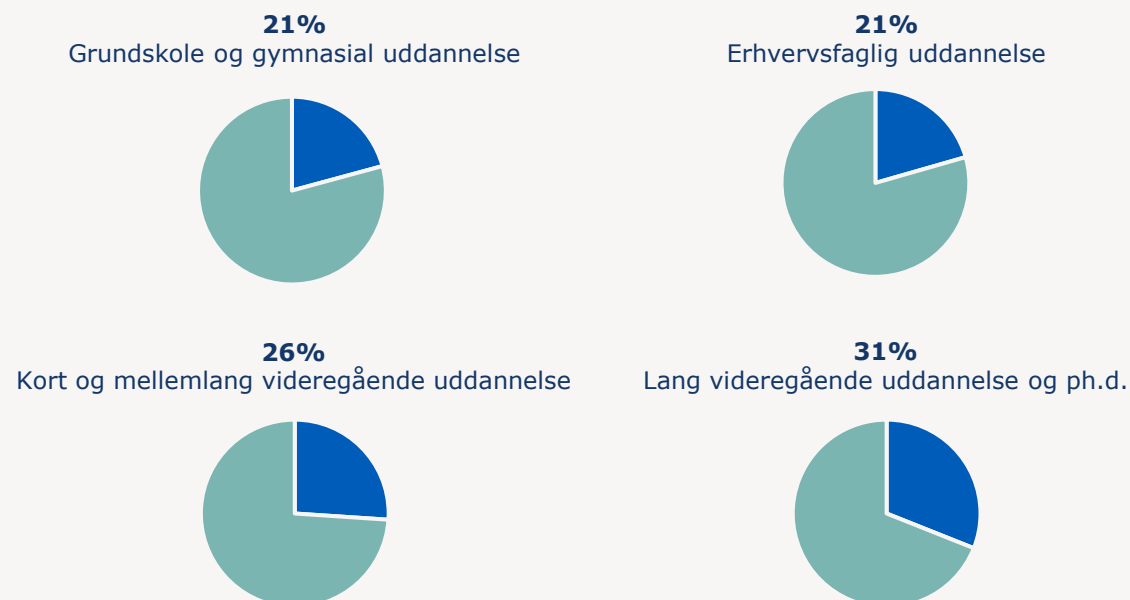
Størst iværksætteraktivitet blandt kvinder med videregående uddannelse

Forholdet mellem mandlige og kvindelige iværksættere varierer noget på tværs af uddannelsesbaggrund. Det er belyst i figurerne neden for, der viser andelen af kvindelige iværksættere i perioden 2021-23 fordelt efter uddannelsesniveau i Aarhus Kommune og for regionen som helhed.

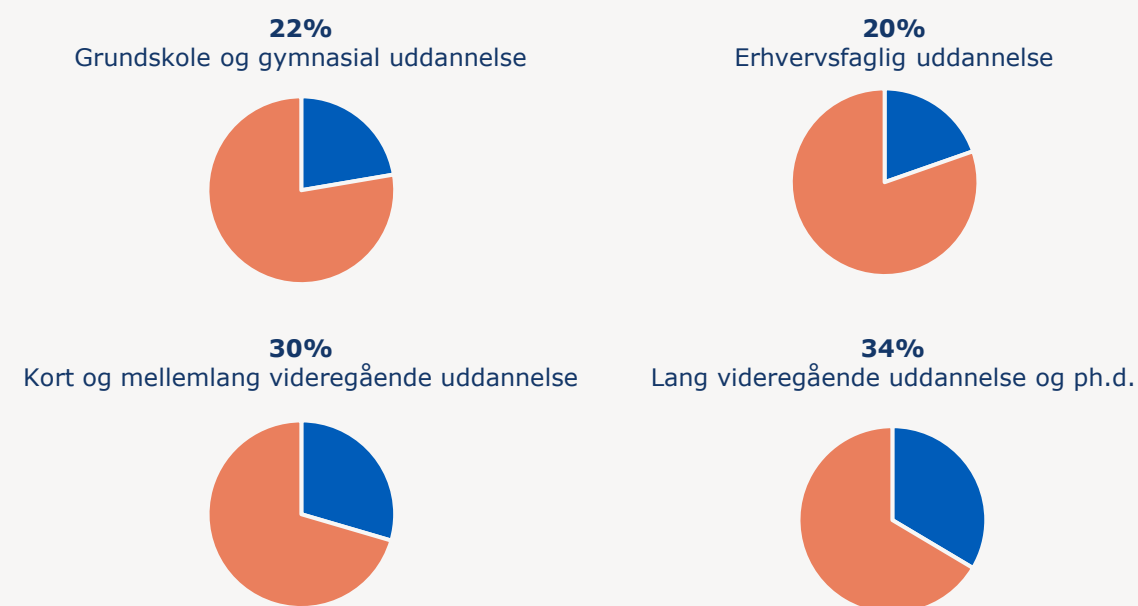
Som det fremgår, er andelen af kvindelige iværksættere i Region Midtjylland højst blandt personer med en lang videregående uddannelse, mens den er lavest for personer med en kort og mellemlang videregående uddannelse. Figuren viser det samme billede for Aarhus Kommune, idet andelen af kvindelige iværksættere blandt personer med en videregående uddannelse dog er lidt lavere end i resten af regionen.

Figur 4.6. Andel kvindelige iværksættere opdelt på uddannelsesniveau, 2021-23

Aarhus Kommune

Region Midtjylland

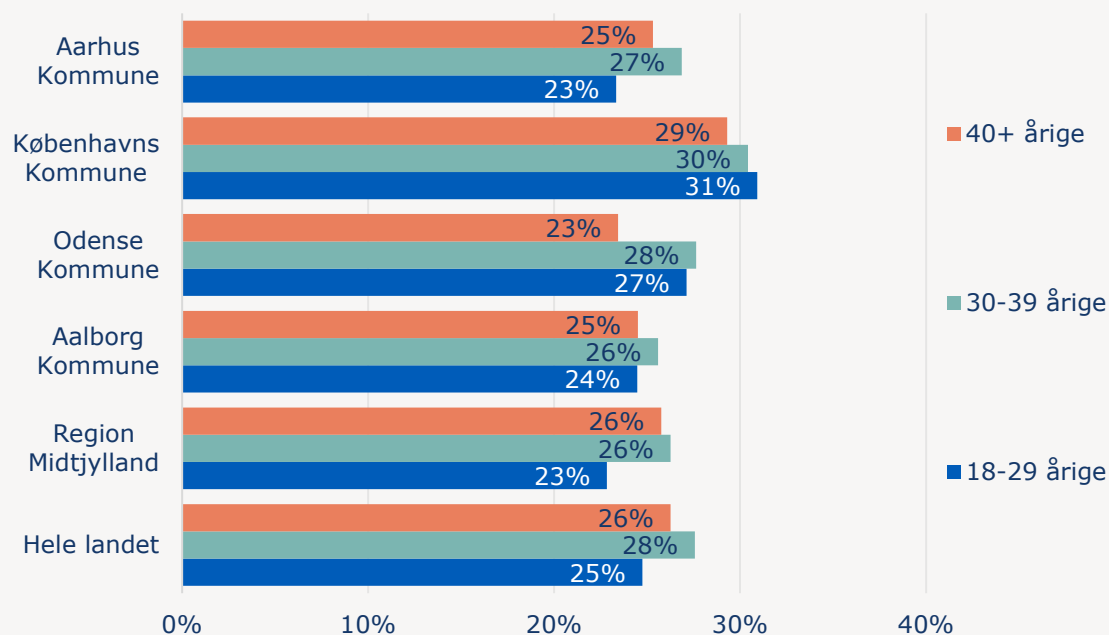
Kun små forskelle i kvindeligt bidrag til iværksætteri på tværs af aldersgrupper

Et andet interessant perspektiv på lokalt iværksætteri er iværksætternes alder. Iværksætterlysten samt barrierer og usikkerhed knyttet til at starte virksomhed kan variere med alderen.

Derfor viser figur 4.7 andelen af kvindelige iværksættere i forskellige aldersgrupper i henholdsvis Aarhus Kommune, sammenligningskommunerne, regionen som helhed og hele landet.

Det fremgår, at Københavns Kommune skiller sig ud i forhold til de øvrige storbykommuner med en relativ høj andel kvindelige iværksættere. Det gælder især for de 18-29 årige.

Figur 4.7. Andel kvindelige iværksættere opdelt på aldersgrupper, gennemsnit for 2021-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik

Note: Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på det fulde stifterteam bag virksomheden.

Udvikling i andel kvindelige iværksættere i midtjyske kommuner

Tabel 4.3 viser andelen af kvindelige iværksættere i tre tidsperioder. Top 5 er fremhævet i alle tre perioder.

Det fremgår, at mange de samme kommuner går igen i top-5 over de højeste andele kvindelige iværksættere. Samsø Kommune ligger i top-5 i alle perioder, mens Lemvig Kommune, Syddjurs Kommune, Odder Kommune og Holstebro Kommune er at finde i top-5 i to perioder.

Der er dog også udsving. Fx er Lemvig Kommune gået fra en lav andel kvindelige iværksættere i 2015-17 til en høj andel i de seneste to perioder. Silkeborg Kommune er den eneste kommune, hvor andelen af kvindelige iværksættere har været faldende fra periode til periode. Samlet er andelen på regionsplan steget fra 24,0 pct. til 25,3 pct.

Tabel 4.3. Andel kvindelige iværksættere i de midtjyske kommuner, gennemsnit for 2015-17, 2018-20 & 2021-23

Kommune	2015-17	2018-20	2021-23
Lemvig Kommune	17,4%	27,5%	33,5%
Samsø Kommune	36,3%	26,9%	31,4%
Syddjurs Kommune	26,9%	26,0%	30,9%
Odder Kommune	27,9%	18,6%	28,7%
Holstebro Kommune	24,8%	27,3%	28,5%
Struer Kommune	23,7%	23,9%	26,1%
Norddjurs Kommune	24,6%	27,0%	25,6%
Hedensted Kommune	24,3%	24,1%	25,5%
Aarhus Kommune	23,3%	24,5%	25,2%
Ringkøbing-Skjern Kommune	25,2%	28,6%	25,2%
Skanderborg Kommune	25,5%	26,4%	24,8%
Viborg Kommune	21,9%	21,3%	24,2%
Randers Kommune	24,3%	20,4%	24,1%
Skive Kommune	22,6%	23,7%	23,7%
Horsens Kommune	25,1%	21,4%	23,7%
Favrskov Kommune	24,4%	25,2%	23,6%
Herning Kommune	21,4%	20,9%	23,6%
Ikast-Brande Kommune	24,5%	26,0%	22,9%
Silkeborg Kommune	25,9%	25,2%	22,9%
Region Midtjylland	24,0%	24,2%	25,3%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på de fulde stifterteams bag virksomhederne.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

5

Vækstvirksomheder og eksport

Det sidste afsnit går i dybden med, hvordan kommunens virksomheder formår at skabe vækst og eksport.

Først belyses udviklingen i andelen af vækstvirksomheder og vækstvirksomhedernes fordeling på sektorer.

Derefter kigger afsnittet nærmere på, hvor mange virksomheder der har eksport, og hvordan den samlede eksportværdi blandt kommunens eksporterende virksomheder har udviklet sig.

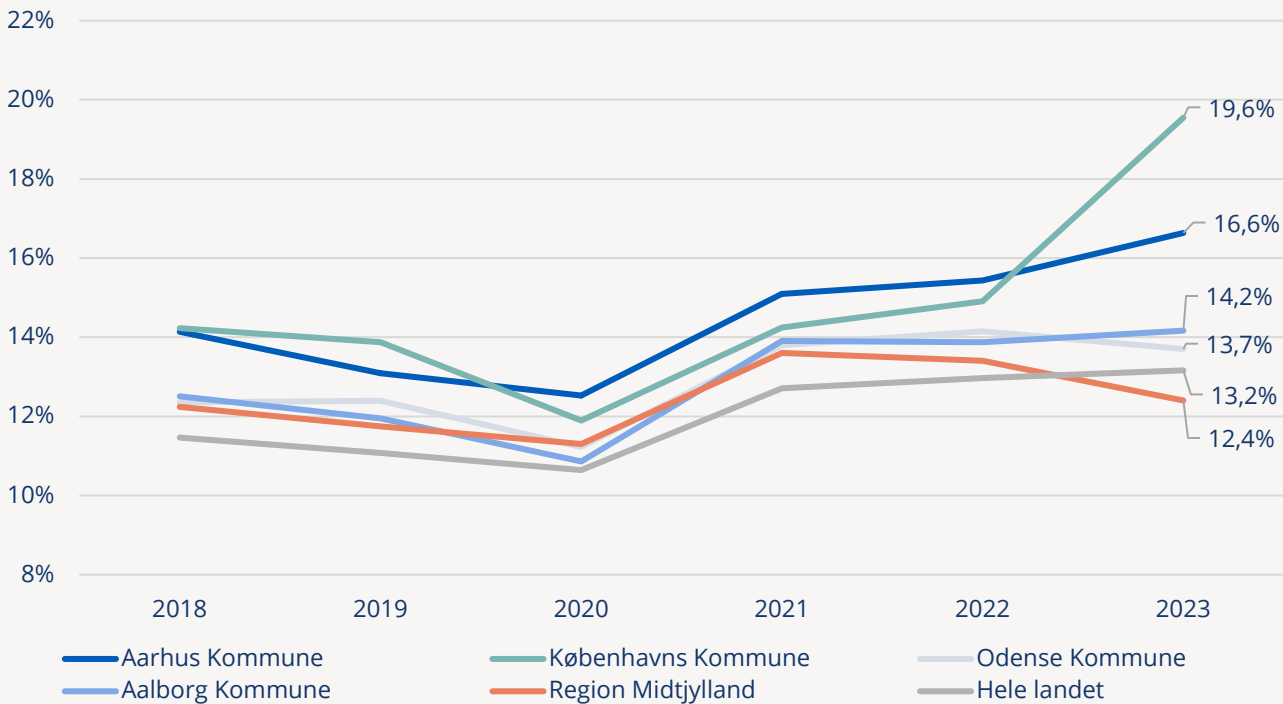
Stor stigning i andel vækstvirksomheder

Figur 5.1 viser hvor stor en andel af kommunens virksomheder, der kan karakteriseres som vækstvirksomheder. Den viser således udviklingen i andelen af vækstvirksomheder siden 2018 holdt op mod sammenligningskommunerne, regionen som helhed og hele landet.

Det fremgår, at både Aarhus Kommune og Københavns Kommune har oplevet en stor stigning i andelen af vækstvirksomheder siden 2020, og at Aarhus Kommune på denne indikator gennem hele perioden har ligget væsentligt højere end det regionale gennemsnit.

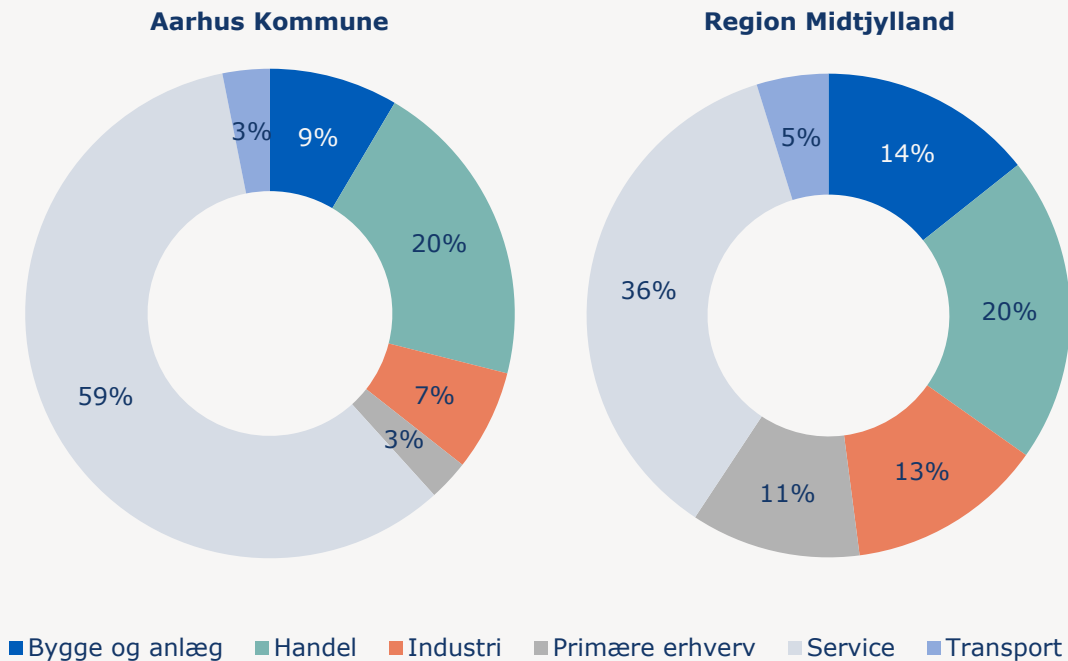
Figuren til højre sammenligner vækstvirksomhedernes fordeling på hovedsektorer med regionen som helhed. Det fremgår, at Aarhus Kommune har mange vækstvirksomheder i servicebranchen og omvendt færre inden for industri, landbrug og byggeri end regionen som helhed.

Figur 5.1. Udvikling i andel virksomheder, der er vækstvirksomheder, 2018-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Vækstvirksomheder har haft en omsætningsvækst på mindst 10 pct. de seneste tre år og en absolut vækst på mindst 3 mio. kr. i samme periode. Analysen omfatter kun virksomheder med mindst to fuldtidsårsværk i starten af den treårige opgørelsesperiode.

Figur 5.2. Fordeling af vækstvirksomheder på sektorer, 2023

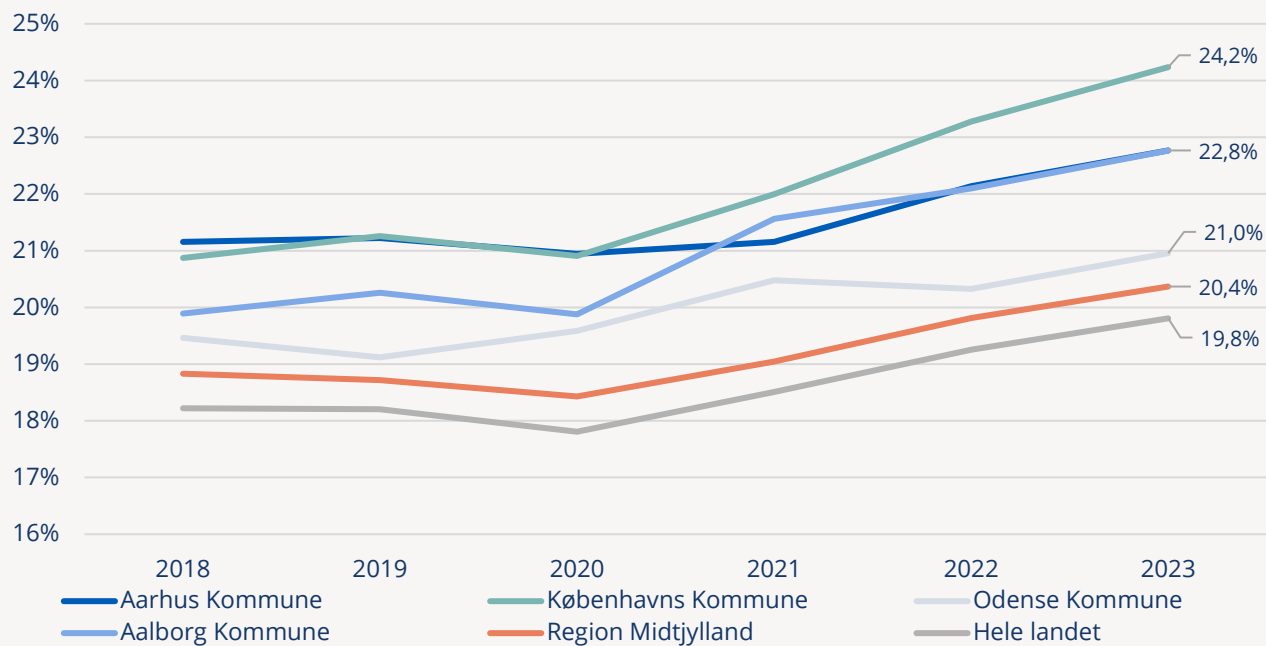

Eksportvirksomheder er en væsentlig drivkraft for vækst og jobskabelse, og de bidrager i høj grad til både den lokale og regionale værdiskabelse. Figur 5.3 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport fra 2018-23, mens figur 5.4 viser eksportvirksomhedernes fordeling på hovedsektorer i Aarhus Kommune og Region Midtjylland under ét.

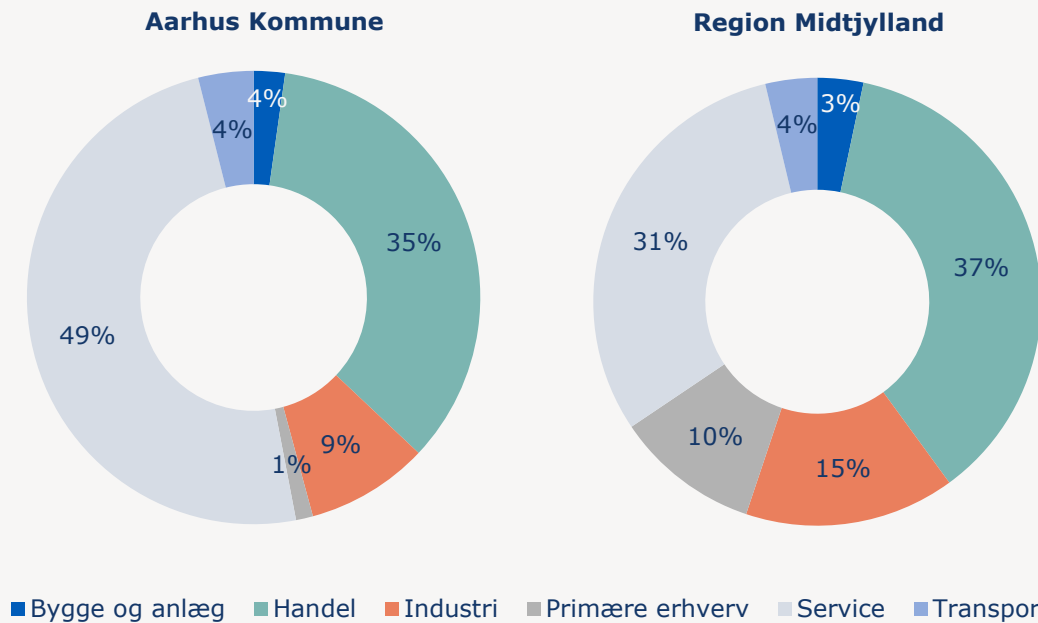
Den første figur viser, at andelen af eksportvirksomheder i Aarhus Kommune er på niveau med Aalborg Kommune og ligger højere end i regionen som helhed. Der er også sket en stigning i andelen af Aarhus-virksomheder med eksport, idet stigningen siden 2020 dog har været lidt svagere end i regionen som helhed.

Herudover viser figur 5.4, at servicevirksomheder også dominerer i Aarhus på dette område. En ud af to aarhusianske eksportvirksomheder kommer fra servicebranchen. Omvendt fylder industri og primære erhverv ikke overraskende mindre end i resten af regionen, når det gælder eksport.

Figur 5.3. Udvikling i andel virksomheder, der har eksport, 2018-23

Figur 5.4. Fordeling af eksportvirksomheder på sektorer, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

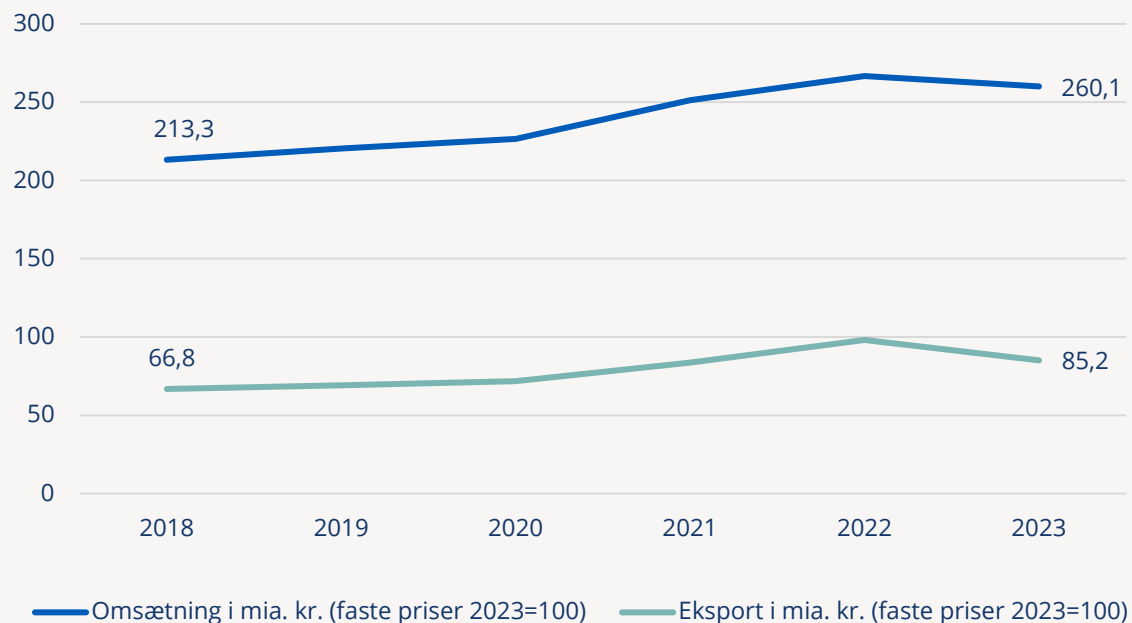
Betydeligt fald i eksportværdien efter 2022

Mens analysen på forrige side gav et billede af hvor mange virksomheder, der eksporterer, giver figurerne neden for et overblik over udviklingen i den samlede eksportværdi blandt virksomheder, der afsætter uden for landets grænser. Samtidig viser figur 5.5 udviklingen i den samlede omsætning blandt virksomheder med eksport.

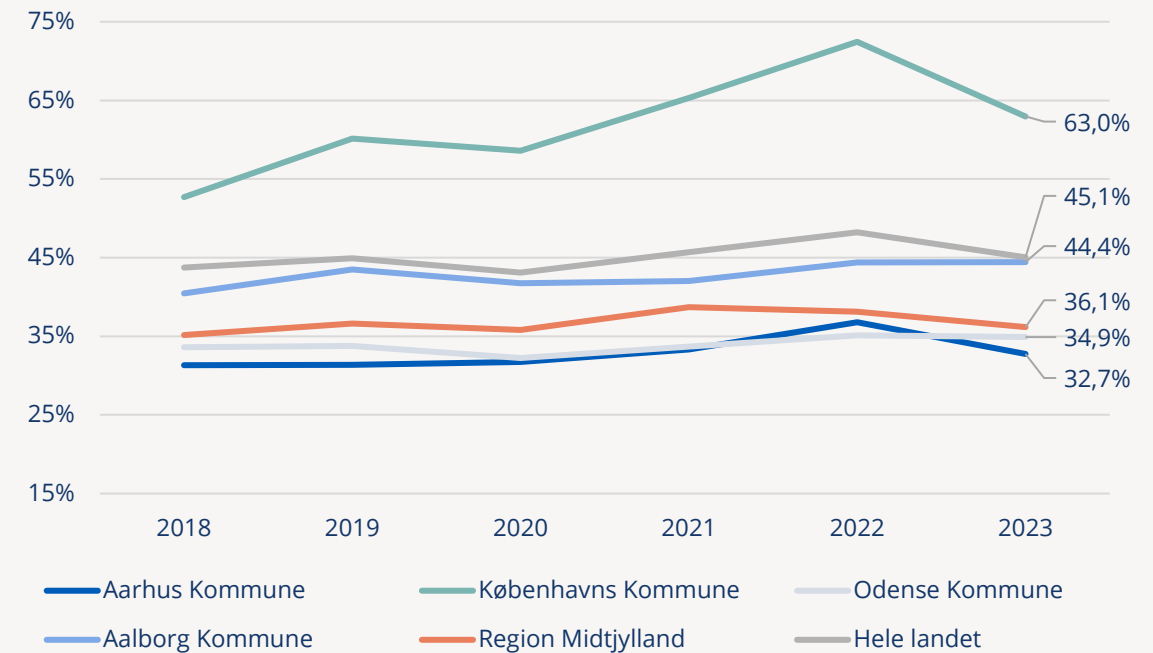
Det fremgår, at den samlede eksport fra virksomheder beliggende i Aarhus Kommune er steget fra knap 67 mia. kr. i 2018 til 85 mia. kr. i 2023, efter at eksporten toppede i 2022. Samlet faldt eksportværdien med næsten 15 mia. kr. i 2023 blandt Aarhus-virksomheder i forhold til 2022.

Figur 5.6 viser endvidere, at eksportens andel af omsætningen fortsat ligger under det regionale gennemsnit og betydeligt under sammenligningskommunerne Aalborg Kommune og Københavns Kommune. Det skyldes formentlig, at netop servicevirksomheder med stor indenlandsk omsætning fylder meget i gruppen af Aarhus-virksomheder med eksport.

Figur 5.5. Udvikling i samlet omsætning og eksport blandt eksporterende virksomheder i Aarhus Kommune, mia. kr., 2018-23

Figur 5.6. Udvikling i eksportens andel af omsætningen i eksporterende virksomheder, 2018-23

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

6

Udvalgte initiativer

De midtjyske kommuner har iværksat mange initiativer, der har til formål at stimulere den lokale erhvervsudvikling på de områder, der er gennemgået i denne rapport.

Dette sidste afsnit beskriver helt nye eller virkningsfulde indsatser, som kommunen har gennemført eller finansieret, og som kan være til inspiration for andre midtjyske kommuner.

Klimaalliancen Aarhus

Partnerskab om Aarhus' klimamål:

Klimaalliancen Aarhus er et partnerskab mellem byens virksomheder og offentlige arbejdspladser om sammen at nå Aarhus' målet om CO2-neutralitet i 2030. Initiativet til Klimaalliancen Aarhus kommer fra Aarhus Byråd.

Udviklingsforum for handling:

Klimaalliancen er et udviklingsforum, hvor virksomheder og offentlige organisationer (inkl. Aarhus Kommune) samles om fælles problemstillinger, opbygger fælles viden, iværksætter tests og forsøg, udvikler anbefalinger og forpligter sig på fælles mål og handlinger, der reducerer virksomhedernes og bysamfundets CO2-udledning.

Arbejdet er **drevet af virksomhederne**, som også sidder for bordenden af arbejdsgrupperne.

Resultater: Klimaalliancen Aarhus har bl.a. skabt et commitment paper med 80 deltagende virksomheder, der forpligter virksomhederne på at omstille deres personbilsflåde til emissionsfrie køretøjer senest i 2030. Klimaalliancen Aarhus har også udgivet en række anbefalinger til omstillingen af den tunge transport f.eks. indførelse af en nulemissionszone, som Aarhus Byråd siden hen har vedtaget med forliget om Grøn Mobilitetsplan.

Læs mere her:

<https://aarhuskommuneerhverv.dk/partnerskaber/klimaalliancen-aarhus>

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Udgivet af Erhvervshus Midtjylland
Udarbejdet i samarbejde med IRIS Group